

Küresel Çağın Yeni “Bilgi Tapınakları” Küresel Ağlara Sahip Vakıf ve Think Tanklar**Abdulsamet GÜNEK**

Muş Alparslan Üniversitesi İletişim Fakültesi

Gazetecilik Bölümü

Özet

Düşünce kuruluşları ve araştırma merkezleri, pratik ve amaca yönelik bilgi üreterek sosyo ekonomik ve askeri süreçleri doğrudan etkilemekte, politika yapıcıları yönlendirmektedirler. Üretilen bilginin niteliği, üretim yöntemi, hedef kitleye arz şekli, sosyal, ekonomik, siyasal etki ve bağlantıları itibariyle farklı bir bilgi iktidar kavramsallaştırması oluşturmaktadırlar. Bu merkezler aynı zamanda bilgi üretim yöntemleri ve sosyo-politik ilişkileri itibariyle bilgi sağlayıcısı geleneksel kurumlar olan üniversite, medya, aile ve kamu kurumlarından farklılık arz etmektedirler. Araştırmada özellikle 2011 Global Go To Think Tanks Index Report (McGann, 2012), 2014 Global Go To Think Tanks Index Report (MacGann, 2015), University of Notre Dame, Poverty Studies (2015), gibi kuruluşların yaptığı etki ve indeks araştırmalarında politik etkileri ve araştırma alanları itibariyle dünyanın en önemli düşünce kuruluşları arasında gösterilen RAND Corporation, Carnegie Endowment for International Peace, Rockefeller Vakfı, Urban Institute’te gibi ABD merkezli düşünce kuruluşu ve vakıflarına odaklanmaktadır. Ayrıca yeni dünya düzeninin önemli bilgi sağlayıcısı kurumlarından PEW ve Gallups gibi küresel kamuoyu araştırma şirketlerine değinilecektir. Araştırmada ilgili merkezler bilgi iktidar ilişkisi ve küresel enformasyon ve düşünce pazarı bağlamında analiz edilecektir.

Anahtar Kavramlar: Düşünce Kuruluşları, Bilgi İktidar ilişkileri, Küresel Düşünce Pazarı, Hegemonya

The New Knowledge Temples of the Global Age: Foundations Have Global Scale Networks and Think Tanks**Abstract**

Think tanks and research centers directly affect socioeconomic and military processes by producing practical and goal-oriented knowledge and direct policy-makers. These centers also compose a different conceptualization of knowledge power in consideration of the quality of produced knowledge, production method, supply form to the target audience, and social economic and political effects and connections. Therefore, a new analysis of knowledge-power relations is needed. In this article, knowledge-power relations will be analyzed by way of the foundations of global-scale networks, which are one of the new layout’s knowledge-production institutions and think tanks.

Key Words: Think Thanks, Knowledge-Power Relations, Global Thinking Market, Foundations, Knowledge Production.

Giriş

Günümüzde bilginin üretildiği ve dolaşıma sokulduğu kurum ve araçlar dönüşüme uğramıştır. Yeni süreçte bilginin temel taşıyıcısı teknoloji tabanlı araçlar olmuştur. Bu araçlar hem bilgiyi üreten hem de dolaşıma sokan bir tür bilgi fabrikası işlevi görmektedir. Bununla birlikte bilimsel ve işlenmiş bilgi ise hala önemini korumaktadır. Bu türlü bilgiler büyük ölçekli bütçelere ve yetkin donanımlara sahip kurumlar tarafından üretilmekte ve dolaşıma sokulmaktadır. Günümüzün yeni ve sofistike bilgi üreticisi ve yayıcısı kurumlarından biri de ulusötesi ağlara sahip vakıflar ve düşünce kuruluşlarıdır. Bu kuruluşlardan RAND Corporation, Carnegie Endowment for International Peace, Urban Institute, Brookings Institution gibi düşünce ve araştırma merkezleri ile Pew ve Gallups gibi kamuoyu şirketleri yenedünya düzeninin önemli bilgi sağlayıcısı ve yayıcısı kurumları olarak ön plana çıkmaktadır. Bu araştırma merkezleri halk sağlığı, aile yaşamı, çevre, kamu güvenliği, askeri arge, dış politika gibi çok farklı alanlarda raporlar hazırlamakta ve simülasyonlar yapmaktadırlar. Pew Research Center ve Gallups gibi küresel anket ve kamuoyu şirketleri de dünyanın her bölgesinde sosyal, siyasal ve ekonomik eğilimleri belirlemekte, bu anlamda normlar koymakta ve bunları raporları aracılığıyla bütün dünyaya yaymaktadırlar. Bu raporlar ve simülasyonlar yeni bilgi üretiminin değişen formuna işaret etmektedir. Üretilen bilgi ve kullanılan araçlar, üretim yöntemi, hedef kitleye arz şekli, sosyal, ekonomik, siyasal etki ve bağlantıları itibariyle farklı bir bilgi iktidar kavramsallaştırması oluşturmaktadırlar. Bu bağlamda yöntem ve ilişkileri itibariyle bilgi sağlayıcısı geleneksel kurumlar olan üniversite, medya, aile ve kamu kurumlarından farklılık arz etmektedirler. Bu çalışmada politik ve sosyal süreçlere ürettikleri bilgi, analiz ve projeler ile önemli etkiler yapan düşünce kuruluşları ele alınacaktır. Araştırma da özellikle de etkileri ve araştırma alanları itibariyle dünyanın en önemli araştırma kurumları arasında gösterilen (McGann, 2005; University of Notre Dame, Poverty Studies, 2015; McGann, 2015) RAND Corporation, Brookings Institution, Carnegie Endowment for International Peace, Urban Institute’te gibi düşünce ve araştırma merkezlerine odaklanılacaktır. Ayrıca PEW ve Gallups gibi küresel kamuoyu araştırma şirketlerine değinilecektir. Bu kurumlar yaptıkları araştırmalar ve ürettikleri bilgiyle politik, kültürel ve dini trendleri ortaya koymaktadırlar. Bu çalışmaların bilgi ve iletişim teknolojisi üzerinden

yayılması bilginin üretildiği ve yayıldığı geleneksel alan ve yöntemlerden farklılık arz etmektedir. İlgili araştırma merkezlerinin bilgi iktidar ilişkileri açısından ele alınması önem taşımaktadır.

Bilgi İktidar İlişkisi

Sosyal teorisyenler bilginin sosyal üretimi ve güç ilişkilerinin sürdürülmesini ideoloji, hegemonya ve söylem kavramlarını merkeze alarak açıklamaya çalışmışlardır (Stoddart, 2007: 191). Michel Foucault, bilgi ve iktidar ilişkisinin birbirinden bağımsız ele alınamayacağı üzerinde durmaktadır. Güç ve bilgi arasında doğrudan bir ilişkiye vurgu yapan Foucault'ya göre, iktidarın işleyişi sürekli olarak bilgi yaratır ve aksi yönde, bilgi de iktidar etkilerine yol açar. Bilgi olmadan iktidarın sürdürülmesi imkânsız olduğu gibi bilginin de iktidarı üretmemesi imkansızdır (Foucault, 2007: 36). Bilgi iktidar ilişkisinin önemli bir boyutu da iktidar biçimleriyle alakalıdır. Bu bağlamda Marxist yaklaşım ideolojinin sosyal bir vizyona aracılık ettiğini belirterek, güçlü ekonomik sınıfların ideolojik aygıtlarla alt sınıfları domine ettiğini belirtmektedir (Stoddart, 2007: 191). Foucault'ya göre ise iktidarın herhangi bir bilgi biçimine ihtiyacı olduğunu söylemekle yetinilmemeli, iktidar işleyişinin bilgi nesnelere yarattığı, bunları orataya çıkardığı, enformasyon biriktirdiği ve kullandığı söylenmelidir. Örneğin iktisadi iktidarın gündelik olarak nasıl işlendiği bilinmezse iktidarın, iktisadi bilgisinden hiçbir şey anlaşılabilir (Foucault, 2007: 36). Herbert Marcuse da modern kültürel üretimin ideolojik boyutlarına dikkat çekmektedir. Yirminci yüzyılda ideoloji, çalışan sınıfın giderek artan yaşam standartlarını içerir. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler insanları giderek artan malzeme kıtlığını aşmak için onlara imkan sunuyor. Bu süreçte elitler alt grupların rızasını sağlamak için onların kapitalist üretim ilişkilerine eşit olmayan bir şekilde katılımını sağlamaktadır (Marcuse'dan aktaran Stoddart, 2007:198). Gramsciyan teoride ise ideolojik üretimin kurumsal alanı olarak, sivil toplum (kilise, okul, aile), fordist üretim ilişkileri ve medya görülür. İdeolojik ve toplumsal gruplar arasında bir güç mücadelesi bulunmaktadır. Politik dönüşüm entellektüeller ve alt sınıfların işbirliğini gerektirmektedir (Forgacs, 2000). Foucault'nun iktidar yaklaşımı geleneksel iktidar ilişkilerinden farklılık arz etmektedir. Ona göre iktidar her yerde vardır ve her yerden gelmektedir. İktidar hiyerarşik bir güç, merkez ya da özne değildir. Ayrıca iktidarın sadece yasaklayıcı yönü olmayıp aynı zamanda toplumun bütün kurumlarını ve boyutlarını dolaşan kılcal damarlar ile olumlayıcı-üretici yönü de vardır.

Örneğin modern iktidarın disipliner ve itirafa yönelik tekniklerinin genel işlevi normalleştirmektir (Kurt, 2015).

Bilgi iktidar ilişkileri yapısal olarak birbirlerini etkileyen iki olgu olarak görülebilir. Bu bağlamda iktidarın bilgiyle kurduğu ilişki temel olarak bir etki tepki ilişkisi olarak gelişse de gücünü meşrulaştıran bilgiye ihtiyaç duyan modern devlet iktidarı, modern bilim ve teknolojilerden ayrı tutulamaz. Modern devlette başlangıcından itibaren, devletin iktidarını artıracak ve onu daha sağlam temellere oturtacak sistematik bilgi biçimlerine sahip olduklarını iddia edenler; avukatlar, maliyeciler, idareciler ve daha sonra iktisatçılar şekil vermişlerdir (Wolin'den aktaran: Tosun ve Keskin, 2014: 21). Bilgi iktidar ilişkisi arasındaki diğer önemli bir unsur ise uzmanlaşmadır. Politik iktidarı uzmanlara ve danışmanların bilgilerine dayandırarak inşa etme, rasyonel aklın gücü temelinde toplumsal değişiklikleri yapılandırıcı esaslar ile denetleme eğilimi 18. yüzyıl Aydınlanma ideolojisinin de temelini oluşturmuştur. Bacon'ın "bilgi, güçtür" özdeyişiyle uzmanlığa dayalı görüşü, yeni endüstriyel düzenin ortaya çıkışıyla birlikte artmıştır. 19. yüzyılda ise bilim ve teknik o güne kadarki en büyük gelişimi yaşamıştır. (Keskin'den Aktaran: Tosun ve Keskin, 2014: 21).

Bu durum, bilgi iktidar ilişkisinin yeni bir analizini gerekli kılmaktadır. Bilginin üretim paradigmaları modern devlette değişmiştir. Benzer şekilde üretilen bilginin etkisi ve iktidar ile olan ilişkisi de yeni bir şekil almıştır. Bu bağlamda zamanla iktidar seçkinlerinin bir parçası haline gelen profesyoneller, bir taraftan politikanın bilimselleştirilmesini sağlarken diğer taraftan da iknayı rasyonelleştirerek, kamusal alanda yurttaşların kendilerini ilgilendiren konularda fikir alışverişinde bulunma ve tartışma olanaklarını ortadan kaldırırlar (Tosun ve Keskin, 2014: 23). Modern devlette bilgi etkili bir kontrol mekanizması işlevi de üstlenmiştir. Teknoloji bir taraftan bilginin üretimini ve üretim ilişkilerini değiştirirken diğer yandan da bilginin kontrolünü ve bilgi iktidar ilişkilerini de yeni bir forma sokmuştur. Yeni bilgi üreticisi kurumlar, eski çağların norm belirleyicisi bilgi tapınakları gibi işlevler görmeye başlamışlardır.

Bilgi Üreticisi Kurumlar: Think Thankler

Think tank terimi ilk kez XX. yüzyılın başında, ABD’de “akılcı yönetim” fikrinin egemen olduğu bir dönemde (1901-1917) ortaya çıkmıştır. Bilimsel araştırmaların ve uzmanların yönetimi daha akılcı ve verimli kılacağına inanıldığı, ekonomi ve devlet aygıtı içinde planlamaya ve teknolojiye dayandırılması gereğinin sıklıkla vurgulandığı bu dönemde öne çıkan ya da çıkartılan “yönetim uzmanları”, politik yetki sahiplerine danışmanlık hizmeti vermeye başlamışlardır. 1907’de kurulan Russell Sage Foundation’ı, 1910’da Russell Foundation, 1911’de Carnegie Endowment ile Twentieth Century Fund ve 1916’da Hoover Institution izlemiştir (Karabulut, 2010: 92). Düşünce kuruluşlarının temel görevi hükümetlere yardım etmek, onları ulusal ve uluslararası konular, sorunlar ve gündemler hakkında bilgilendirmektir. Düşünce kuruluşları bu bağlamda hükümetler ve halk arasında aracı kurumlar gibi çalışırlar, güven inşa ederler (McGann, 2005: 6). Araştırma merkezleri, siyasi partiler, hükümet veya baskı gruplarından ayrı bir hukuki kimliği olan özerk kuruluşlardır. Politika önerisi geliştirme, kamuoyuna görüş bildirme, siyasi tartışmalara yön verme ve katkıda bulunma, bilgi dağıtımını yapma gibi özellikleri vardır (Weaver’den Aktaran; Aras, Toktaş ve Kurt, 2010: 39). Düşünce kuruluşları üniversite’den farklı olarak bilgi ve politika arasında köprü işlevi görmektedir. Bugün araştırma merkezleri, ham bilgiyi yorumlayarak dönüştürmekte, anlaşılabilir hale getirmekte ve bu yönleriyle bilgi ile politika arasında köprü görevi görmektedirler. Araştırma merkezleri çok sesli bir kamusal alanın parçalarıdır. Demokrasinin gelişimi ve derinleşmesi için gerekli olan bilginin üretimi, dağıtımını, siyasi aktör ve seslerin çoğulluğu gibi açılardan da araştırma merkezleri yararlıdır (Aras, Toktaş ve Kurt, 2010; 39).

McGann’a göre, ABD’deki düşünce kurumlarını anlamının en iyi yolu onları bağlılık, organizasyon yapısı, kültür, politik ve düşünsel eğilimleri bağlamında incelemektir. Düşünce kurumlarının çıktıları ve stratejik yapıları genellikle politik durumlarından etkilenir. Düşünce kurumları çoğunlukla hükümet kurumları ya da üniversitelerle bağlantılıdır (McGann, 2005: 3). Bu bağlamda araştırma merkezlerini beş kategoride değerlendirebiliriz: ¹ Amerika’da düşünce kuruluşları ideolojik ve felsefi pozisyonları bağlamlarında ise genellikle muhafazakâr, merkez sağ, merkez, merkez sol, liberal olmak üzere beş kategoriye ayrılır (McGann, 2005: 6). Düşünce kuruluşlarının yükselişine yönelik farklı değerlendirmeler bulunmaktadır. Araştırma merkezlerinin son yıllarda artış göstermesinde, Stone ve Garnett (1998) anayasal reformlar, siyasi tartışmanın yoğunluk kazanması, siyasi liderlerin tutumunda ve siyasi kültürde değişim, eğitim

seviyesinin artması, ifade ve basın özgürlüğünün genişlemesi, sivil toplumun gelişmesi, dernekçilik ve gönüllülük çalışmalarının artması gibi faktörlere değinmektedir (McGann'den Aktaran, Aras, Toktaş ve Kurt, 2010; 39). Düşünce kuruluşlarının sayısal olarak artmasında dünyanın geçirmiş olduğu siyasal ve teknolojik dönüşümler de etkili olmuştur. Soğuk Savaş sonrası dönemde ekonomik kalkınma, demokratikleşme ve küresel işbirliğinin artması düşünce merkezleri için uygun bir ortam oluşturmuştur. Bununla birlikte küreselleşme ve teknolojik gelişimler de düşünce merkezlerinin bir endüstri kolu olarak gelişmesine katkı sunmuştur.

Araştırma merkezleri sayılarının son yıllardaki artışına getirilen açıklamalardan bir diğeri de gelişmiş ülkelerdeki uygulamaların diğer ülkelere yansımalarından kaynaklanmaktadır. Karar vericiler ve entellektüeller bu ülkelerdeki uygulamaları kendi ülkelerine taşımakta hatta aynısını kopya etmektedirler (Aras, Toktaş ve Kurt, 2010: 23).

Araştırma kurumlarının ürettiği bilginin niteliği, araştırma kurumlarının yöntemi ve bağımsızlığı da tartışma konusu olmuştur. Bu bağlamda bilgi üreticisi araştırma kurumlarıyla politika yapıcılar arasında temel bir ayrışma olduğu söylenebilir. Akademik yönelimli araştırma kurumları bilginin mutlaka objektif ve akademik olması gerektiğine inanmaktadır. Onlara göre çalışmalar mutlaka akademik araştırma standartlarına uymalı ve uzun dönemli sorunlara ve resmin tamamına odaklanmalıdır. Politika yapıcılar ise amaca uygun, sonuç almaya yönelik bilginin kendileri için daha uygulanabilir olduğu üzerinde durmaktadır. Bilginin üretim şekline yönelik bu tartışmayı politika dünyasındaki çok eski bir tartışmaya götürmek ve kökenlerini Platon'a kadar dayandırmak mümkündür (McGann, 2005:3). Bu bağlamda ilgili tartışmanın temelini Platon'un, "Ya filozoflar kral olmalı ya da krallar filozof" anlayışına dayandırabiliriz.

Bu durum beraberinde araştırma merkezlerinin çok boyutlu analizini gerekli kılmaktadır. 2011 Global Go To Think Tanks Index Report (McGann, 2011). 2014 Global Go To Think Tanks Index Report (MacGann, 2015). University of Notre Dame, Poverty Studies (2015) gibi düşünce kuruluşlarına yönelik etki ve indeks araştırmalarında RAND Corporation, Carnegie Endowment for International Peace ve Urban Institute ekonomik gelişmeden, askeri arge ve dış politikaya, sağlık ve eğitim politikasına kadar çeşitli alanlarda dünyanın en önemli düşünce kuruluşları arasında gösterilmektedir.

Küresel Düşünce Kuruluşları ve Bilginin Hegamonik İşlevi

Dünyada bilgi üretiminin merkezi belirli ülke ve bölgelere yoğunlaşmıştır. Toplum, ekonomi, siyaset ve fen bilimleri ile ilgili her alanda araştırma yapan bu araştırma merkezleri ve düşünce kuruluşları siyasal ve bilimsel süreçlere yön verici bir konumda bulunmaktadır. Bilginin merkezi bu bağlamda ABD, Avrupa Birliği ülkeleri, Rusya, Çin ve Japonya etrafında şekillenmektedir. Bu ülkeleri daha sonra Brazilya ve Türkiye gibi ülkeler takip etmektedir. Örneğin Pennsylvania Üniversitesi Public Policy Research tarafından yapılan “2011 Global Go To Think Tanks Index Report” başlıklı araştırmada çeşitli kategorilerdeki en iyi araştırma merkezleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır. Araştırma aynı zamanda bilginin günümüzde de daha çok Batı merkezli bir şekilde geliştiği ve dağıldığını göstermektedir.² “2011 Global Go To Think Tanks Index Report” başlıklı rapor, araştırma alanlarına bağlı en iyi araştırma merkezlerinin genel olarak ABD etrafında toplandığını göstermektedir. Bu merkezlerden özellikle Brooking Institution, RAND Corporation, Carnegie Endowment for International Peace küresel ve yerel politikaları etkileyen ve yönlendiren en önemli araştırma merkezleri olarak görülebilir. Bu düşünce kuruluşları aynı zamanda, basılı ve elektronik medyayı en etkili şekilde kullanan araştırma merkezleridir. Kamu politikaları üzerinde analiz yapma ve bu politikaları etkileme bakımından da Amnesty International, Human Right Watch, Transparency International ve Chatham House en etkili araştırma merkezleri arasında ön sıralarda yer almaktadır (McGann, 2012).

İderjeet Parmar, ABD'nin elit vakıfları ve kurumları olan Rocheffeller, Ford ve Carnegie Endowment for International Peace'in, politik nüfus alanları ve ABD hegemonyası için sürdürdükleri fonksiyonlar açısından 'hayırsever' kuruluşlar olarak tanımlamaktadır. Parmar'a göre ABD'nin en büyük vakıfları, Amerikan hegemonyasını güçlendirmek ve sürdürmek için anahtar kurumlar arasında zengin bir sosyal doku, entelektüel ve politik işbirliği sağlamaktadır (Parmar, 2012). Rand Corporation ve Urban Institute gibi düşünce kuruluşları politik süreçlerde etkin bir şekilde rol alırlar ve politik süreçlerin birer tamamlayıcısı gibi işlev görürler. Hükümetin önemli ve stratejik kurumları için analiz ve araştırma yaparlar (McGann, 2005: 7). Bu kurumlar aynı zamanda çekici bilgi güç şebekelerini teşvik edip geliştirmekte ve böylece yalnızca entelektüel olarak yayılan bir bilgiyi değil aynı zamanda çekici, yaratıcı zekâyı da teşvik etmektedirler.

Bu kurumların ürettikleri bilginin niteliği ve etkisi insan sermayesinden de etkilenmektedir. (Parmar, 2012; 25). Bu kurumların çalışanları profesyonel ve yüksek kalitede bir iş geçmişine sahiptirler. Kamu yönetimi, gazetecilik, ya da üniversitelerde akademisyenlik gibi iş tecrübelerine sahip bu uzmanlar, genellikle doktora düzeyinde eğitim görmüşler (McGann, 2005: 3). Bu küresel kurumların diğer önemli bir fonksiyonu da ABD'nin küresel hegemonyasını toplumun bütün kesimlerine kabullendirmek ve bunu küresel bir vizyon haline getirmektir. Bu bağlamda bir tür Amerikan değerleri yapıcısı, koruyucusu, yayıcısı ve Gramşiyen anlamda uygulayıcısı olmuşlardır. 1930 ve 1950'li yılları arasında bu kurumların dünyaya yaydığı mesaj: "Eğer Amerika yenilirse Dünyaya şeytanlar, yani komünistler hakim olacaktır, dünyanın bütün kazanımları yok olacaktır" (Parmar, 2012:8).

Özellikle de Soğuk Savaş süreci boyunca Amerikan hegemonyasının küresel ölçekte yayılması ve ABD ordusuna askeri arge sağlanması noktasında RAND Corporation önemli fonksiyonlar üstlenmiştir. Kar amacı gütmeyen bağımsız bir araştırma vakfı olarak tasarlanan RAND Corporation 1948 yılında İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra askeri planlama, araştırma ve gelişim üzerine kurulmuştur. Çocuk ve aile, eğitim ve sanat, enerji ve çevre, sağlık ve bilişim sektörü, iletişim ve ulaşım, uluslararası ilişkiler, hukuk ve ticaret, nüfus ve yaşlanma, kamu güvenliği, bilim ve teknoloji, terörizm ve ulusal güvenlik alanlarında araştırmalar yürütmekte, analiz ve araştırmalar yayınlamaktadır. Kamu sektörü, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörle birlikte çalışan RAND Corporation partnerlerine bu bağlamda hizmet vermektedir (Rand Corporation, 2015) RAND Corporation misyonunu evrensel ve geniş bir yelpaze üzerine kurgulayarak şu şekilde tarif etmektedir: "The Rand Corporation bilgiyi, araştırmayı, orduyu, iklimi iyi yaşamı birleştirir" (Rand Corporation, 2015). Rand Corporation'un gerçekleştirmiş olduğu savaş ve barış simülasyonlarını Baudrillard (2003), ilginç bir örnekle analiz etmektedir. Baudrillard, sıklıkla ABD ordusu için kriz, çatışma ve savaş simülasyonları gerçekleştiren The Rand Corporation'ın simülasyonlarıyla adeta dünyayı ilginç bir uygulama bilimsel oyuna çevirdiğini iddia etmektedir. Baudrillard'a göre, Rand Corporation, "better safe than sorry" üzülmektense güvenlik, başlığı altında bağışlatıcı bir oyunla dünyayı ilginç bir uygulama bilimsel oyuna çevirmiştir. Roketler uçmakta, hidrojen bombası beklemekte ve uzay uçuşları sürmektedir. Ve sorun ulusun ve özgür dünyanın nasıl korunacağıdır. Tüm bunlara karşın askeri planlamacılar kaygılıdır. Çünkü riske girmenin, denemenin ve yanlıştın bedeli çok korkunç sonuçlar doğurabilir. Ama bu süreçte RAND devreye girer ve rahatlatır. Tabloya RAND gizli değil damgası ile dahil olur. Dünya bir haritaya dönüşür, imgelerin gücünden yararlanır ve savaş yalnızca kağıt üzerinde tasarlanır

ve hesaplanır. Bu tabloda RAND dünyayı ilginç bir uygulama bilimsel oyuna çevirmiştir (Baudrillard, 2003: 70).

Carnegie Endowment for International Peace, Rockefeller gibi kurumların ABD hegemonyasını inşa etme noktasında önemli katkıları olmuştur. 1920 ve 1950'lili yıllar arasında ulusal liberal birer vakıf olan bu networkler, iki dünya savaşı arasındaki dönemde izolasyon karşıtı ve liberal fikirlerin savunucusu ve inşacıları olarak çalışmıştır. Toplumun farklı kesimleri arasında bir tür bağ oluşturarak ABD'nin küresel politikalarının ülke içinde de kabulünü sağlamaya yönelik faaliyetleri olmuştur (Parmar, 2012: 37). ABD'nin küresel vakıfları tarafından bu dönemde birçok üniversite ve yardım kuruluşuna finansal destek sağlanmış ve birlikte projeler yürütülmüştür. Asya, Afrika ve Latin Amerika çalışmaları Soğuk Savaş döneminin rekabetçi ortamında Amerika'nın ilgisini çekmiştir. Bu bölgelerin stratejik konumu, ham madde zenginlikleri ve pazar potansiyelleri üzerinde bir tür Amerikan hegemonyası oluşturmak için Asyalı, Afrikalı ve Latin öğrenciler ABD'ye çekilmiştir. Columbia Üniversitesi'nden tarihçi Nathaniel Peffer, Rockefeller, Carnegie ve Institute of Pacific Relations gibi kuruluşları ABD'nin pasifikteki bir tür uyanıklık ve şuurlu olma durumu olarak tanımlamaktadır (Parmar, 2012: 10). Bu kurumlar aynı zamanda araştırma amaçları, metotları ve çıktıkları bakımından da küresel sisteme katkı sunmaktadırlar. Araştırma sonuçlarıyla küresel ölçekte standartların belirlenmesinde öncülük etmişlerdir. Örneğin işçi hakları, bilimsel yayın, ticaret, kanun normları, savaş borçları, savaş ve barış şartları gibi konularda küresel normlar üretmektedirler. 1987'te ABD'deki yardım kuruluşlarının sayısı 28000 iken bu sayı bugün 50.000 kadar çıkmıştır. Zenginlikleri 1987 yılında 115 milyon ABD doları iken, bu gün 3000 milyon dolara kadar çıkmıştır. 1990'larda yardım kuruluşlarının bütçesi rekor seviyelere çıkmıştır (Parmar, 2012:10) Dünya ekonomisinin büyümesi ve yeni fırsatların ortaya çıkması ile birlikte, özellikle de Bill Gates Microsoft Corporation gibi büyük bütçeli kurumlar ortaya çıkmıştır. Thomas Friedman, Dünyanın bugün eşit olmayan bir kar paylaşımıyla küresel entegrasyon ve networkler tarafından yönetildiğini iddia etmektedir (Parmar, 2012: 15).

ABD Devlet başkanı Obama'nın Devlet politika planlama merkezi başkanlığına atadığı Anne-Marie Slaughter, Yeni Dünya Düzeni kitabındaki prensiplere bağlı olarak Amerikan politikasında değişikliğe gitmiş ve geniş ağlara sahip Amerikan kuruluşlarını bir tür ABD yumuşak gücü olarak kullanmıştır. Ona göre, Obama yönetimi bu tür elit network kuruluşlarına izin vererek onların küresel güçünden yararlanmalıdır. Amerika küresel

networkün gücünü mobilize etmelidir. Slaughter bu durumu şöyle açıklamaktadır: “ABD yumuşak gücünü, mutlaka kurmalı ve kurumsallaştırmalıyız. Bu amaçla ulusal, bölgesel ve local hükümet ofisleri ve hükümet dışı temsilciler ve yeni kanallar yaratmalıyız. Ulusal ve uluslararası ortak projelerle özgürlük, hukuk ve insan hakları gibi problemleri çözmeye yönelik iletişime geçmeli ve Amerikan networkunu yenedünya düzenin yapıcı bir unsuru olarak görmeliyiz” (Parmar, 2012: 18).

Sonuç olarak, Bu kurumlar yapıları ve işleyişleri bakımından küreselleşmeyi teşvik etmektedirler. Bu bağlamda neoliberal politikalar üretmektedirler. Rand Corporation uzmanlarından John Arquila ve David Ronfeldt iddia ettiği gibi küresel bilgi çağında güç yalnızca güçlü savunmadan değil aynı zamanda güçlü bir bilgi yayılmacılığından ileri gelecektir (Nyle, 2004: 261). Bu bağlamda bu tür küresel network kuruluşları da bilginin gücünden faydalanarak bunu Amerikan hegemonyasının yapıcı bir unsuru haline getirmektedirler.

İstatistikler Üzerinden Değer Belirleme; Pew ve Gallups

The Gallups, George Gallup tarafından, 1935 yılında ABD’de kurulmuş olan bir kamuoyu araştırma şirkettir. 2005 yılında dünya ölçeğinde kamuoyu araştırmaları yapan Gallup, 160 ülke genelinde bu araştırmalarını yürütmektedir. Yüz farklı temel alanda ve özel konularda araştırma yapan Gallup, küresel algı yönetimi de yapmaktadır. Hükümetler, sivil toplum örgütleri, belediye ve özel şirketler için küresel ve yerel anketler yapmakta ve bunları yayınlamaktadır. Günlük ortalama 1000 anket yapmakta, anketler sabit ve cep telefonları aracılığıyla onaylanmaktadır (Gallup, 2015).

Washington merkezli bağımsız bir araştırma şirketi olan Pew Research Center sosyal problemler, kamuoyu yoklamaları, nüfus araştırmaları ve eğilimleri üzerine araştırmalar yürütmektedir. Araştırmalarını ABD genelinde ve küresel çapta yürütmektedir. Bu araştırmalar kamuoyu anketleri, coğrafi ve bölgesel araştırmalar, medya analizleri ve deneysel sosyal bilim araştırmaları kapsamaktadır. Sonuçlar iletişim araçları vasıtasıyla bütün mecralarda yayınlamaktadır (PEW Research Center, 2015). PEW yürüttüğü araştırmalarla küresel algı ve beklentilere yönelik veriler ortaya koymaktadır. Pew ve Gallups gibi küresel anket şirketlerinin önemi iki somut gerçeklikten kaynaklanmaktadır. Bunlardan birincisi bu şirketlerin eğilim ölçerek, hedef kitlelerinin politika belirlemesini sağlaması, ikincisi de bu

şirketlerin ortaya koydukları araştırmalarda birer norm koyucu olmalarıdır. Örneğin Gallup gece sokakta yürümenin ne kadar güvenli olduğundan, Türkiye’de gençlerin Avrupa’da çalışmak için ne kadar gönüllü olduğuna, ya da küresel çapta İslam imajının ne durumda olduğuna kadar farklı başlık ve konularda araştırma yaparak Türkiye’ye yönelik bir güvenirlilik ve beklenti algısı oluşturmuştur. Aynı şekilde Pew Araştırma şirketi de inanç haritaları, kültürel yönelimler ve politik tutumlara kadar birçok konuda benzer araştırmalarla bir tür kamuoyu önderi vazifesi görmektedir. Bu bilgi üreticiliği ve yayımcılığı beraberinde hegemonya da doğurmaktadır. Burada asıl önemli olan bu tür araştırmaların anket tekniğine dayalı olarak yapılmasına rağmen verilerin bilimsel ve değişmez bir gerçeklik temeline dayandırılması, yoğun bir şekilde bu verilerin ulusal ve uluslararası medyada paylaşılmasıdır. Bütün veriler sayısallaştırılarak infografik bir şekilde görsel olarak aktarılmaktadır. Pew ve Gallup bu yolla bilgiyi görsel bir forma sokup daha kalıcı ve yaygın bir hale getirmektedir. Bu noktada kullandıkları en önemli araçlar bilgi ve iletişim teknolojileri olmuştur. Bu anketleri Habermas’ın (Habermas, 2013: 199), vurguladığı kamu ruhu (*public spirit*) ötesinde, genel geçer ve kalıp düşüncelerin tartışılması yönünde bir kanaatler bütünü olarak da görmek mümkündür. Buna rağmen bu anketler klasik anlamıyla kamunun genel görüşünü belirten bir kamusal alan oluşturmanın da ötesinde yeni bir paradigma oluşturmaktadırlar. Birer değer belirleyici olarak ön plana çıkmaktadırlar. Bu anketler üzerinden üretilen bilgi hakikat iddiası da taşımaktadır. Hobbes, ‘inanç’tan (*faith*) ‘muhakeme’ye (*judgement*) kadar uzanan ‘kanaatler zinciri’ni buna uygun olarak tanımlar. Bütün inanma, hüküm verme ve zannetme edimlerini, ‘kanaat getirme’ düzlemine getirmektedir. Konsensüs de onun için, bir insanın hüküm ve kanaatinden başka bir şey değildir. (Hobbes’tan, aktaran Habermas, 2013: 183). Günümüzde ise kamuoyu klasik anlamda var olan kamuoyundan, hem oluşum şekli hem de üretilen bilginin yayılması ve işlenmesi bağlamında farklılıklar taşımaktadır. Yeni süreçte elektronik örgütlenmeler ve baskı gruplarının varlığından söz etmek mümkündür. Bilginin üretildiği ve dolaşıma sokulduğu alan ise daha farklı boyutlarıyla vardır. İletişimin merkezi gücünün bugün dağıldığına dikkat çeken Nyl’e göre (2012), dünyanın iletişim merkezleri değişmekte, yeni sermaye ve enformasyon merkezleri oluşmaktadır. Küresel şebekelerin mimarisi, merkez-çevre modelinden internet gibi daha geniş ölçekte dağıtılan biçime doğru geliştikçe, yapısal boşluklar küçülür ve merkezi konumdaki devletlerin yapısal gücü azalır. Ancak Nyle’nin burada üzerinde durmadığı bir nokta bilginin asıl gücünün üreticileri tarafından tahkim edildiğidir. Her ne kadar dünya üzerinde internetin yaygınlaşması bilgi gücünün adil bir şekilde dağıldığına bir işaret olarak okunsa da asıl belirleyici faktör onu

üreten ve dağıtımına tabi tutan güçtür. Bu bağlamda ABD'nin bu gücü tahkim etmek için küreselleşmeyi hem teşvik ettiğini hem de ondan yararlandığını söylemek gerekiyor. Günümüzde enformasyon Roma İmparatorluğu döneminden daha fazla küresel bir boyut taşımaktadır. Bu durum iletişimin çapını ve boyutunu değiştirmekle birlikte bilgi ve iletişim tekeli dönüştürmemiştir. Yeni sistemde yeniden bir küresel enformasyon kapitalizmi oluşmuştur (Günek, 2015: 9).

Küresel Düşünce Pazarı

Bilgi ve iletişim teknolojileriyle birlikte bu gün dünya üzerinde küresel bir düşünce pazarı oluşmuştur. Düşünce kuruluşlarının bütün dünyada etkinlikleri artmaktadır. Bu kuruluşlar akademi ile politika, vatandaş ile temsili hükümet arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Pennsylvania Üniversitesi Düşünce Kuruluşları ve Sivil Toplum Programı (TTCSP) veri bankasına göre 2014 yılı itibariyle dünya üzerinde 6,618 düşünce kuruluşu bulunmaktadır (McGann, 2015:5). Araştırma kuruluşları aynı zamanda ekonomik bağlamda da bilgi ekonomisinin önemli parçaları haline gelmeye başlamışlardır. Dünyada en fazla düşünce kuruluşu 1815 ile Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunmaktadır. Çin 425, Hindistan 292, İngiltere 286, Almanya 194 ile bu sırayı takip etmektedir. En fazla düşünce kuruluşunun bulunduğu şehir 394'ile Washinton D.C' dir ("Martin Prosperity Institute", 2015: 2). Bu durum küresel ölçekte birçok politik ve stratejik kararın bu başkentten alınmasıyla kaynaklanmaktadır. Bilgi ekonomisinin yükselişiyle birlikte birçok iş sahası ve sektör büyümeye başlamıştır. Bu bağlamda düşünce kuruluşları da bu süreçten etkilenmişlerdir. Araştırma kuruluşları dünyaya yayılmış ve istihdamı da artmıştır. Bu merkezler birer endüstri haline gelmiş, çeşitlenmiş ve hükümet destekleri de artmıştır ("Martin Prosperity Institute", 2015: 1).

Düşünce kuruluşlarının hızlı bir şekilde yayılmasında birçok anahtar faktör rol almıştır. Bunların başında yeni bilgi ve iletişim teknolojileri gelmektedir. Yeni bilgi ve iletişim teknolojileri küreselleşmeye yön verirken dünyayı bağlı ve izole bir şekilde kutuplaştırmıştır. Aynı şekilde iletişim maliyetlerinin hızlı düşüşü ve daha rahat kullanım sağlayan araçlar ile dünya çapında insanlar; internet, cep telefonları ve faks makineleri kullanarak, iletişimde adeta bir patlama yaratmıştır. Şimdiye kadar en hızlı gelişen iletişim aleti internet olmuştur. Bunlarla birlikte hükümetlerin bilgi üzerindeki tekeli, politik

sorunların karmaşıklığının ve teknik doğasının artması, hükümetlerin büyüklüğünün ve kapsamanın artması, seçilmiş hükümet yetkilileri hakkındaki güven krizi, küreselleşme ve devlet dışı aktörlerin artması, kısa zamanda öz ve kestirme bilgi ve enformasyon ihtiyacının doğması da düşünce kuruluşlarının hızla yayılmasına ve bir düşünce pazarı oluşturmasında önemli etken olmuştur. (McGann, 2015: 6). Bu bağlamda küresel ekonomik sistemin diğer kurumları gibi bilgi üreten kurumlar da rekabetçi, kaynakçı, teknik ve politik meydan okuma ile yüzyüzedirler. Bu meydan okumaya uzun vadede etkili bir cevap için tehditler ve fırsatlar bulunmaktadır. McGann (2015), göre araştırma merkezleri bu süreci fırsata çevirmek için Dört M'ye odaklanmalıdır. Bunlar Hedef (*mission*), Pazar (*market*), İşgücü (*manpower*) ve Para (*money*)

2014 Global Go To Think Tank Index Raporunda düşünce kuruluşlarının karşı karşıya olduğu yeni trendler, konular ve sorunlar şu başlıklar altında ele alınmıştır: Küreselleşme, küresel aktörlerin yükselişi, demokratikleşme, bağımsız bilgi ve analiz talebi, büyük data ve bilgisayarlar, politik sorunların karmaşıklaşması, enformasyon çağı ve teknolojik dönüşüm, hükümet tercihleri için açık tartışma ihtiyacı, anarşist ve popüler hareketler, küresel yapısal ayarlama, ekonomik krizler ve politik felç, politik tsunamiler, politik polarizasyonun artması, kısa vadecilik. Düşünce kuruluşlarının karşı karşıya kaldığı sorunlara da şu başlıklar altında değinilmiştir: Finansman biçimlerindeki ani değişimler, uzmanlaşmanın yükselmesi, rekabetin artması, etki ve bağımsızlık, hayali düşünce kuruluşları, karmaşık organizasyonlar, internet ve yeni medyanın yükselişi, sosyal ağlar, bulut, dış ilişkilerin önem kazanması ve pazar ilişkileri, küreselleşme, küreselleşme ve yönetim gerginliği, iktidarın yerelleşmesi, gazetecilik ve düşünce kuruluşları arasındaki bağın bulanıklaşması, küresel şişkinlik, yorgunluk krizi (McGann, 2015).

Bilgi fiziki sınırları aşan bir meta haline gelmiştir. Küreselleşme ile birlikte teknoloji, bilgi, fikir ve insanların önündeki sınırlar ortadan kalkmıştır. Bu süreçte ticaret, teknoloji, finans ve medya küreselleşmiştir. Bu yeni teknoloji ve kurumlarla birlikte elit yapılar ve yerleşik bilgi düzeni bir meydan okuma ile karşı karşıya kalmıştır. Her gün yaklaşık iki milyon insan internete bağlanabilmektedir. Son on beş yıl içindeki teknolojik gelişmeler ve bilgiye erişim olanaklarının artmasından dolayı ülkelerin bilgi üzerindeki tekeli de azalmıştır. Buna karşın küreselleşme ve bilgi pazarındaki genişlik bağımsız bilgi ve analiz ihtiyacını da doğurmuştur (McGann, 2015). Manuel Castells'in (2005) enformasyon çağı olarak tarif ettiği bu yeni süreçte, geleneksel toplumun kalıpları yeni iletişim araçlarıyla aşmakta ve bilgi

tekeli kırılmaktadır. Buna karşın Castells'e göre (2008) Enformasyon ekonomisi küreseldir. Küresel bir ekonomi, bir dünya ekonomisinden ayrı, yeni bir tarihsel gerçekliktir. Bir dünya ekonomisi, sermaye birikiminin tüm dünyada ilerlediği bir ekonomi, Fernand Braudel ve Immanuel Wallerstein'in bize öğrettikleri gibi batıda en azından 16. yüzyıldan beri var olmuştur. Bilgiye dayalı üretim ve bilim ve teknoloji seçici bir şekilde küreselleşmiştir (Castells, 2008: 367). Manuel Castells, Batı araştırma ve bilim merkezlerinin küresel bir bilimsel sistemi nasıl ürettiğini şu şekilde açıklamaktadır:

“Her şeyden önce, bilginin ana kaynağı olan temel araştırma, dünyada, ezice bir üstünlükle, Almanya'daki Max Planck Enstitüsü, Fransa'da CNRS, Rusya Bilimler Akademisi, Çin'de Academia Sincia ve ABD'de Ulusal Sağlık Birimi DARPA tarafından desteklenen araştırma programları gibi üniversiteler ve kamu araştırma sisteminde toplanır. Gerçekte ABD'de 1990'larda doktora derecelerinden yarısından fazlası yabancı uluslardan öğrencilere verildi. Gerçekte İnternet, ordu ile büyük bilimin çarpık birliğinden doğdu ve 1980'lerin başlarına değin gelişimi, genelde bilimsel iletişim ağları alanıyla sınırlandı. 1990'larda yayılması ve bilimsel buluşların hızı ve kapsamının artması sonucunda, internet ve e-posta küresel bir bilimsel sistemin oluşmasına katkıda bulundu” (Castell, 2008: 378).

İnternet, sosyal ağlar, bulut sistemi ve dizüstü bilgisayarlar ile birlikte bireysel kullanıcılar ve organizasyonlar az bir finansal kaynak ile araştırmalarını yürütebilmektedir. Bu bağlamda kurumlar kendi web sayfaları üzerinden bulgularını ve gündemlerini de paylaşabilmektedir. Günümüzde birçok kurum, kişi, üniversite büyük ve yerleşik yapılara bağlı kalmadan bilgi üretmekte, bunu dolaşıma sokabilmektedir. Enformasyon teknolojilerindeki değişim ile birlikte büyük ölçekli veri ve enformasyonların üretim olanağı doğmuş, çok geniş ölçekli veri bankaları oluşmuştur. Bu durum verilerin profesyonel analizini bir ihtiyaç olarak ortaya çıkarmıştır. Bu verilerin analizi ve sağlıklı bir şekilde yorumlanması noktasında düşünce kuruluşları önemli roller üstlenmişlerdir. Bilgi toplumu olarak adlandıracağımız bu yapı geleneksel toplumsal ağları aşmak için bilgi toplumu olanaklarını kullanmaktadır. Ulusal ve bölgesel partnerleriyle birlikte vatandaşlara, politika yapıcılara ve iş adamlarına yeni ve yaratıcı platformlar üretip hizmet vermektedirler (McGann, 2015) Sonuç olarak, bilgi üretim şekli, dağılımı ve etkileri bakımından yerellikten küresel bir aşamaya geçmiştir. Buna karşın elit ve işlenmiş bilgi, hala belirli merkezlerden üretilmektedir.

Sonuç

Düşünce kurumları ve araştırma merkezleri yapıları ve işleyişleri bakımından küreselleşmeyi teşvik etmekte ve neoliberal politilar üretmektedirler. Rand Corporation uzmanlarından John Arquila ve David Ronfeldt iddia ettiği gibi küresel bilgi çağında güç yalnızca güçlü savunmadan değil aynı zamanda bilginin güçlü bir şekilde yayılmasından ileri gelecektir (Nyle, 2004: 261). Bu bağlamda bu tür küresel network kuruluşları da bilginin gücünden faydalanarak bunu küresel egemen gücün hegemonyasının yapıcı bir unsuru haline getirmektedirler. Bu kuruluşlar akademi ile politika, vatandaş ile temsili hükümet arasında bir köprü vazifesi görmektedir. Araştırma kuruluşları aynı zamanda ekonomik bağlamda da bilgi ekonomisinin önemli bir parçası haline gelerek küresel bilgi pazarını oluşturmuşlardır. Düşünce pazarının merkezi ise ABD ve Avrupa etrafında toplanmıştır. Bu ülke ve bölgeler aynı zamanda düşünce pazarını yönlendirme güç ve kapasitesine de sahiptirler. Düşünce kuruluşları ve araştırma merkezleri yöntemleri bakımından yeni bir bilimsel yaklaşımın da öncüleri olmuşlardır. Pratik ve amaca yönelik bilgi üretme kapasiteleriyle sosyo-ekonomik, askeri süreçleri doğrudan ve dolaylı bir şekilde etkileme özelliğine de sahiptirler.

Bilgi iktidar ilişkileri modern devlette dönüşmüştür. İktidar, Foucault'nun yaklaşımıyla her yerde ve her an var olabilen bir mekanizmaya dönüşürken, bilgi ile organik bir bağ kurmuştur. Bilgi kendi iktidarını oluştururken, iktidar da bilgiyi yönlendirmiştir. Bilgi iktidar ilişkileri bağlamında düşünce kuruluşları etkin gücün hegemonik bir unsuru olarak bilgiyi üretilip yayarak iktidarın kullanımına sunmuştur. Özellikle ABD merkezli küresel network kuruluşları bilginin gücünden faydalanarak bunu Amerikan hegemonyasının yapıcı bir unsuru haline getirmektedirler. Düşünce kuruluşlarının ürettiği bilgi, iktidar ilişkileri bağlamında pratik ve amaca yöneliktir, bilimsel ve etik kaygı ise daha geri plandadır.

Kaynakça

- Boudrillard, J. (2003). *Simulark ve Simulasyon*. Oğuz Adanır (Çev.), Ankara: Doğu Batı Yayınları
- Castell, M. (2005). *Ağ Toplumunun Yükselişi - Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür*. Ebru Kılıç (çev.), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları: İstanbul
- Castells, M. (2008). Küreselleşme. Bülent Özçelik (çev.) .D. Held ve A. McGrew (drl.), *Küresel Enformasyon Kapitalizmi içinde* (S. 367-395) Ankara: Phoenix
- Forges, D. (2000) *Gramsci Kitabı Seçme Yazılar 1916-1935*. İbrahim Yıldız (çev.), Ankara: Dipnot Yayınları

- Foucault, M. (2007). İktidarın Gözü, Seçme Yazılar 4. Işık Ergüden (çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Foucault, M. (2014). *Bilginin Areolojisi*. Veli Urhan (çev.), Ankara: Ayrıntı Yayınları
- Gramsci, A (2000). *Gramsci Kitabı, Seçme Yazılar*. David Forgacs (Drl.). İbrahim Yıldız (çev.), Ankara: Dipnot Yayınları
- Gallup Research Report (2015). <http://www.gallup.com/home.aspx>, Son Erişim Tarihi: 15 Ocak 2015
- Günek, A. (2015). Roma'dan Pentagon'a İletişimin Merkezi Rolü ve İktidar. *IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi, Bildiriler Kitabı – V*, 259-275
- Habermas, J. (2013). *Kamusal İletişim Yapısal Dönüşümü*. Tanıl Bora, Mithat Sançar (çev.), İstanbul: İletişim Yayınları
- Karabulut, B. (2010). Dünyada ve Türkiye'de Düşünce Kuruluşları Karşılaştırmalı Bir Analiz, *Akademik Bakış*, Cilt 4, Sayı 7, Kış, 91-104
- Kurt, M. (2015). Michel Foucault Ve İktidar Çözümlemesi, <http://bilgitoplumu.blogspot.com.tr/2004/12/michel-foucault-ve-iktidar-zmlmesi.html>, Son Erişim Tarihi: 10 Ekim 2015
- Martin Prosperity Institute (2015). Thinking about Tanking, http://martinprosperity.org/media/Think%20Tank%20Insight_v04.pdf, Son Erişim Tarihi: 15 Eylül 2015
- McGann, G. J. (2005). *Think Tanks and Policy Advice in The US*, Foreign Policy Research Institute Philadelphia, Pennsylvania. http://www.kas.de/wf/doc/kas_7042-1522-1-30.pdf?050810140439, Son Erişim Tarihi: 19 Ekim 2015
- McGann, G. J. (2012). 2011 Global Go To Think Tanks Index Report, University of Pennsylvania Scholarly Commons, Think Tanks and Civil Societies Program http://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1005&context=think_tanks, Son Erişim Tarihi: 15 Eylül 2015
- McGann, G.J. (2015). 2014 Global Go To Think Tanks Index Report, University of Pennsylvania Scholarly Commons, Think Tanks and Civil Societies Program http://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1008&context=think_tanks, Son Erişim Tarihi: 15 Eylül 2015
- Nyle, J. (2004). Soft Power and Amerikan Foreign Policy, *Political Science Quarterly* Volume 119, Number 2, 255-270
- Parmar, İ. (2012). Foundation Networks and American Hegemony, *European Journal of American Studies*, Vol 7. No 1, 2-25, <https://ejas.revues.org/9476>, Son erişim tarihi: 10 Eylül 2015
- Pew Research Center (2015). <http://www.pewresearch.org/>, Son Erişim Tarihi: 20 Eylül 2015
- Stoddart, M. C.J. (2007). Ideology, Hegemony, Discourse: A Critical Review of Theories of Knowledge and Power, *Social Thought and Research*, Vol. 28, 191-225
- The Rand Corporation (2015). <http://www.rand.org>, Son Erişim Tarihi: 13 Eylül 2015
- Tosun, C ve Keskin, F. (2014). Modernite Bağlamında Bilgi, İktidar ve Uzmanlık İlişkisi, *Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi*, Yıl 26, Mayıs 2014 Sayı: 305, 17-24. T.C Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Ankara
- University of Notre Dame (2015). University of Notre Dame, Poverty Studies <http://povertystudies.nd.edu/research-opportunities-and-resources/think-tanks/>, Son Erişim Tarihi: 16 Eylül 2015
- University of Pennsylvania (2015). Public Policy Research Think Tanks 2011, <http://guides.library.upenn.edu/content.php?pid=323076&sid=2644804>, Son Erişim Tarihi: 16 Eylül 2015

Notlar:1¹

1-Akademik-sınıflandırılmış araştırma kurumları: Bu araştırma kurumları politik konular hakkında araştırma ve analiz yaparlar fakat konu sınırlandırması yoktur. Ekonomi, dış politika, çevre gibi konularda araştırma yapmaktadırlar. Bu kurumlar akademik çalışmaları finanse edip, burs sağlarlar. Birer akademik enstitü gibi çalışırlar bu bağlamda 'öğrencisiz üniversite' olarak adlandırılabilirler. Çalışanları genellikle akademisyenlerdir ve akademik disiplinleri takip ederler. Akademik çıktılarını aldığı çalışmalar genellikle uzun dönemlidir. The Brookings Institution, the American Enterprise Institute (AEI), the Center for Strategic and International Studies (CSIS) bu araştırma kurumlarına örnek verilebilir.

2. Akademik- Uzmanlaşmış araştırma kurumları: bu araştırma kurumları yalnızca belirli konulara odaklanarak bu alanlarla ilgili bilgi üretirler. Örneğin ekonomi yada gelir reformuna ilişkin araştırma yapan kurumlar buna örnek verilebilir. Bu araştırma kurumlarına, National Bureau of Economic Research (NBER) ve the Hamburg Institute for Economic Research örnek verilebilir.

3.Anlaşılmalı, Danışmanlık Araştırma Kurumları: Bu tür araştırma kurumları hükümet kurumları için araştırma ve analiz yaparlar. Politik yönelimleri vardır ve hükümetlerle yakın çalışırlar. Araştırmaları özeldir ve yalnızca ilgili kuruma yönelik yapılırlar. Objektif ve sayısal veriler sunarlar. Geniş kapsamlı araştırmalardan çok politik analizler üretirler. Buna örnek olarak Rand Corporation verilebilir. Araştırma ve geliştirme üzerine kurgulanan yapı bir savunma düşünce kuruluşu olarak geliştirildi fakat yüksek oranda çeşitlendirilmiş çalışmaları bulunmakta ve hükümet için çalışmaktadır. Büyük sosyal programları yönetip dizayn etmektedir.

4. Tarafli Araştırma Kuruluşları: Bu tür araştırma kurumları kendi görüşlerinin reklamını yapmaktadır ve keskin bir partizan bakış açıları vardır. Onların temel misyonları ideolojik, moral yada partizan dünya görüşlerine dayanır. Hedefleri ideoloji, amaç, parti, platform ve seçmenler üzerine bina edilmiştir. Citizens for a Sound Economy and the Cato Institute buna örnek verilebilir.

5. Politik Girişimler: Kendi düşüncelerini tanıtip pazarlama düşüncesi üzerine kurgulanmıştır. Kamu politikalarının pazarlanması ve tanıtılmasını amaç edinmişlerdir. Düşünce kuruluşlarının fazla akademik olduğunu ve politika yapıcılarının ihtiyacını karşılamadığını iddia etmektedirler. politika yapıcılar, siyasetçiler ve bürokratların ihtiyacına uygun araştırma geliştirip sonuç almayı hedeflemektedirler. Eylem odaklı ve sonuç alıcı bir çalışma prensipleri vardır. the Heritage Foundation ve the Economic Policy Institute bu türe örnek verilebilir (McGann, 2005:3-7).

Notlar² Pennsylvania Üniversitesi Public Policy Research Think Tanks 2011 başlıklı araştırmasında Araştırma alanlarına bağlı en iyi araştırma merkezlerini şu şekilde sıralamaktadır: **Çevre:** 1. Pew Center on Global Climate Change -- ABD, 2.World Resources Institute (ABD), 3. Chatham House (İngiltere), 4. Potsdam Institute for Climate Impact Research (PIK) (Almanya), 5. Worldwatch Institute (ABD), 6. Ecologic Institute (Almanya), 7. Resources for the Future(ABD), 8. Stockholm Environment Institute (SEI) (İsviçre). **Uluslararası Gelişim:** 1. Brookings Institution, (ABD). 2. Center for Global Development (ABD). 3. Overseas Development Institute (ODI) (İngiltere), 4. Center for International Development, Harvard University -- United States (ABD). 5. German Development Institute (Almanya) **Bilim ve Teknoloji:** 1. Max Planck Institute for the Study of Societies (MPIfG) (Almanyan), 2. RAND Corporation (ABD), 3. Bertelsmann Foundation (Almanya), 4. Consortium for Science, Policy, and Outcomes (CSPO) (ABD), 5. Battelle Memorial Institute (ABD), 6. Science and Technology Policy Research (SPRU) (İngiltere) **Sosyal Politika:** 1. Brookings Institution (ABD), 2. Cato Institute (ABD), 3. Max Planck Institute for the Study of Societies (MPIfG) (Almanya), 4. Heritage Foundation (ABD), 5. Center for American Progress (ABD). **Ekonomi Politikaları:** 1. Brookings Institution (ABD), 2. National Bureau of Economic Research (NBER) (ABD), 3. Cato Institute (ABD), 4. Peterson Institute for International Economics (ABD). 5. Heritage Foundation (ABD). **Sağlık Politikaları:** 1. Department of Health Policy and Management, Harvard School of Public Health (ABD), 2. Brookings Institution (ABD), 3. American Enterprise Institute (AEI) (ABD), 4. RAND Corporation (ABD). **Uluslararası Ekonomi Politikaları:** 1. Peterson Institute for International Economics (ABD), 2. Brookings Institution (ABD), 3. Bruegel (Belçika), 4. Chatham House (İngiltere), 5. Kiel Institute for the World Economy (Almanya). **Şeffaflık ve iyi yönetim:** 1. Transparency International (Almanya), 2. Amnesty International (İngiltere), 3. Freedom House (ABD), 4. Human Rights Watch (İngiltere), 5. Brookings Institution (ABD), 6. Open Society Foundations (ABD) (McGann, 2012).